Krimināllieta Nr. 11210066019
Lietvedības Nr. K73-0718-20
ECLI:LV:ZRT:2020:0806.11210066019.2.S

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Jēkabpilī 2020.gada 6.augustā

Zemgales rajona tiesa,
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis Ramiro Grandāns,
piedaloties prokurorei Ilzei Saveļjevai,
aizstāvei Solvitai Bērziņai,

izskatīja atklātā tiesas sēdē krimināllietu

/pers. A/, personas kods /personas kods/,

apsūdzībā pēc Krimināllikuma 168.[1] panta.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ apsūdzēts par to, ka ļaunprātīgi nepildīja nolēmumu par aizsardzību pret vardarbību, un konkrēti:
ar Zemgales rajona tiesas 2019.gada 24.jūlija lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību /pers. A/ noteikts pienākums atstāt mājokli, kurā pastāvīgi dzīvo /pers. B/, un aizliegums atgriezties un uzturēties tajā, kā arī aizliegumi satikties ar /pers. B/ un uzturēt ar to fizisku vai vizuālu saskari, jebkurā veidā sazināties ar /pers. B/, izmantojot citu personu starpniecību, organizēt satikšanos vai jebkāda veida sazināšanos ar /pers. B/, izmantot /pers. B/ personas datus.
2019.gada 24.jūlijā pulksten 13.45 /pers. A/ tika iepazīstināts ar Zemgales rajona tiesas 2019.gada 24.jūlija lēmumu, ar kuru noteikti iepriekš minētie ierobežojumi, un tika brīdināts, ka lēmuma nepildīšanas gadījumā tiks saukts pie krimināltiesiskās atbildības.
2019.gada 4.augustā laika posmā no pulksten 21.12 līdz pulksten 21.38 /pers. A/, apzinoties un pretēji Zemgales rajona tiesas 2019.gada 24.jūlija lēmumā noteiktajam aizliegumam, nolūkā sazināties ar /pers. B/, no telefona ar numuru /numurs/ nosūtīja 9 īsziņas uz /pers. B/ lietošanā esošo telefonu ar numuru /numurs/.
Tādā veidā /pers. A/ ļaunprātīgi, zinot par viņam noteikto aizliegumu un apzinoties tā pārkāpšanas iespējamās sekas, pārkāpa ar Zemgales rajona tiesas 2019.gada 24.jūlija lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību viņam noteikto aizliegumu jebkurā veidā sazināties ar /pers. B/.

Motīvu daļa

[2] Tiesa, pārbaudījusi krimināllietā esošos pierādījumus, noklausījusies procesa dalībieku liecības un viedokļus, a t z ī s t, ka apsūdzētais /pers. A/ celtajā apsūdzībā atzīstams par nevainīgu un attaisnojams, jo viņa izdarītajā nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva.

[3] Saskaņā ar Krimināllikuma 1.pantu pie krimināltiesiskās atbildības saucama un sodāma tikai tāda persona, kura ir vainīga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, t. i., ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarījusi Krimināllikuma paredzētu nodarījumu, kam ir visas noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes.
Krimināltiesiskā izpratnē noziedzīga nodarījuma sastāvs ir Krimināllikumā paredzēto visu objektīvo un subjektīvo pazīmju kopums, kas ir nepieciešams un reizē arī pietiekams, lai personas kādu darbību vai bezdarbību varētu atzīt par noteikta veida noziedzīgu nodarījumu.

[4] /pers. A/ pirmstiesas izmeklēšanā celta apsūdzība par to, ka viņš ļaunprātīgi nepildīja nolēmumu par aizsardzību pret vardarbību, proti, ar Zemgales rajona tiesas 2019.gada 24.jūlija lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību noteikto pienākumu – aizliegumu jebkurā veidā sazināties ar /pers. B/.
Krimināllikuma komentāros norādīts, ka Krimināllikuma 168.[1] pantā ietvertais krimināļpārkapums apdraud personas neaizskaramības intereses, tiesības būt pasargātai no jebkādas veida vardarbības no savstarpēji saistītu personu puses (*sal. U.Krastiņš, V.Liholaja. Krimināllikuma komentāri. Otrā daļa (IX-XVII nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2018, 486.-487.lpp*).
Tiesa ņem vērā un pievienojas tiesībnieka Dr.iur. A.Judina paustajam viedoklim, ka saskaņā ar Krimināllikuma 168.[1] pantā noteikto krimināļatbildība iestājas tikai par *ļaunprātīgu* tiesas nolēmuma nepildīšanu. Jēdziens "ļaunprātīgs" ir saistīts gan ar noziedzīga nodarījuma objektīvo, gan arī ar subjektīvo pusi. Secinājums par ļaunprātības kā noziedzīga nodarījuma pazīmes esamību ir izdarāms, ņemot vērā konkrēta noziedzīga nodarījuma ārējo izpausmi (svarīgi ir ne tikai tas, ka kāds aizliegums tiek pārkāpts, bet arī tas, kā tas tiek izdarīts), pārkāpuma izdarīšanas ilgumu (uz ļaunprātību norāda nodarījuma ilgstoša vai vairākkārtēja izdarīšana), likumpārkāpēja rīcības mērķtiecību (likumpārkāpējs ne tikai tīši veic kādu darbību, bet rīkojas nolūkā pārkāpt aizliegumu; likumpārkāpējs skaidri apzinās, ka viņa rīcība ir nepieļaujama un ir aizliegta ar tiesas nolēmumu, tomēr par spīti tam, izdara pārkāpumu). Vārda "ļaunprātīgi" lietošana panta dispozīcijā nepārprotami norāda, ka krimināļpārkāpumu nevar izdarīt aiz neuzmanības. Tomēr šis vārds tiek lietots, ne tikai lai uzsvērtu, ka atbildība Krimināllikuma 168.[1] pantā ir paredzēta par tīšu noziedzīgu nodarījumu. Ja mērķis būtu pateikt to, Krimināllikuma 168.[1] panta dispozīcija būtu konstruēta pēc līdzības ar Krimināllikuma 296.pantu, kas paredz atbildību par tīšu nolēmuma neizpildīšanu.

Tātad, lai sauktu personu pie atbildības saskaņā ar Krimināllikuma 168.[1] pantu, nepietiek vien konstatēt, ka personai ir bijis nodoms veikt noteikto darbību vai neizpildīt ar tiesas nolēmumu uzlikto pienākumu. Par faktiem, kas paši par sevi neizslēdz ļaunprātību, bet tomēr var radīt šaubas par personas *ļaunprātu,* var būt, piemēram, pārkāpuma raksturs, tā iepriekšēja neplānošana un negatavošanās tam; tā spontāna izdarīšana, reaģējot uz noteikto situāciju; pārkāpšanas īslaicīgums; pašas personas centieni pēc iespējas ātrāk izbeigt situāciju, kas pārkāpj tiesas nolēmumā noteikto. Krimināllikuma 168.[1] pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju neietekmē noziedzīga motīva un mērķa esamība, tomēr to noskaidrošana var palīdzēt saprast, vai nolēmuma nepildīšana ir bijusi ļaunprātīga (*sal. A.Judins. Nolēmuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību nepildīšana.//"Jurista vārds", 20.10.2015., Nr. 41 (893)*).

[5] Tiesa atzīst, ka lietā nav strīda par to, ka uz apsūdzībā norādīto nodarījuma izdarīšanas brīdi spēkā bija Zemgales rajona tiesas 2019.gada 24.jūlija lēmums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību pret /pers. A/, ar kuru /pers. A/ noteikts aizliegums, tostarp jebkurā veidā sazināties ar liecinieci /pers. B/ (*lietas 26.-29.lapa*). Ar lēmumu /pers. A/ tika iepazīstināts (*lietas 30.lapa*). Turklāt šo faktu /pers. A/ neapstrīd.

Tiesa atzīst, ka lietā nav strīda par to, ka apsūdzētais /pers. B/ 2019.gada 4.augustā laika posmā no pulksten 21.12 līdz pulksten 21.38, nolūkā sazināties ar /pers. B/, no telefona abonenta numura /numurs/, kurš pieder dēlam Ralfam, nosūtīja 9 īsziņas uz liecinieces /pers. B/ lietošanā esošo telefona abonenta numuru /numurs/. Minēto faktu apstiprina lietā esošās izdrukas no liecinieces /pers. B/ tālruņa (*lietas 7.-8.lapa*), sakaru operatora "Tele2" izziņas par tālruņa numura /numurs/saglabātajiem datiem par laika posmu no 03.08.2019. pulksten 14.00 līdz 04.08.2019. pulksten 22.00 (*lieta 41.-49.lapa*), sakaru operatora "Bite" izziņas par tālruņa numura /numurs/saglabātajiem datiem par laika posmu no 03.08.2019. līdz 05.08.2019. (*lietas 54.-73.lapa*). Minēto faktu savās liecībās apstiprināja arī pats /pers. A/ (*lietas 11.-12., 90.lapa*).

[6] Lietā nodibināts, ka /pers. A/ un /pers. B/ ir kopīgs dēls /Vārds/, kurš laika posmā no 2019.gada 2.augusta līdz 4.augustam, pēc pušu kopīgas vienošanās, viesojās pie tēva, /pers. A/. Kā redzams no lietas materiāliem, tad īsziņu sarakste notika, laikā, kad /pers. A/ vajadzēja nodod bērnu mātei /pers. B/.

No lietā esošām tālruņa īsziņām redzams, ka starp /pers. A/ un liecinieci /pers. B/ notika šāda satura īsziņu apmaiņa:

1) /pers. A/: "Kura vieta parnems /Dēls/?" (pulksten 21.12). /pers. B/: "Pie majas panemsu" (pulksten 21.13);

2) /pers. A/: "Nedrikst. Citur var" (pulksten 21.14). /pers. B/: "Cikos vins bus /apdzīvota vieta/?" (pulksten 21.14);

3) /pers. A/: "Apm.pec.pusst" (pulksten 21.15);

4) /pers. A/: "Kur?". /pers. B/: "/Vīrieša Vārds/nobrauks pakal, laukuma pie vecas skolas" (pulksten 21.17);

5) /pers. A/: "Tad mes uz dacu. Rit 9 tad uz laukuma /sievietes Vārds/ lai panem." (pulksten 21.18). /pers. B/: "kas tu esi pavisam divains, pieved vinu puw majas tad, lai yznak pats augsa es sagaidisu. Lai vins butu sodien majas" (pulksten 21.19);

6) /pers. A/: "Nedrikstu tuvoties majai ja esi aizmirsusi. vinam ar /Vīrieša Vārds 1/ ari piektd.pec norunas kautkur citur bija jabut." (pulksten 21.21). /pers. B/: "Tas ir mans pedejais vards, lai berns butu majas sodien. Rakstit tu ari nedriksti" (pulksten 21.22);

7) /pers. A/: "Tur jau ta lieta. Ta ka nevaru nodot jo nav caur policiju atrunats ka nodot. Rit no rita pazvanisu policijai lai sazinās par nodosanu" (pulksten 21.25);

8) /pers. A/: "Pasaki /sievietes Vārds/ tevam lai nonak pakalj.. /Dēls/ jau apgaismoja tur visus" (pulksten 21.29);

9) /pers. A/: "Zvani tai policistei lai organize ka varu nodot" (pulksten 21.38) (*lietas 7.-8.lapa*).

[7] Tiesa piekrīt valsts apsūdzībai, ka /pers. B/ ir pārkāpis tiesas noteikto aizliegumu – jebkurā veidā sazināties ar /pers. B/. Taču tiesa, pretēji valsts apsūdzības viedoklim, /pers. A/ darbībās nekonstatē nodomu ļaunprātīgi pārkāpt tiesas noteikto aizliegumu, jo pārkāpums bija viens, sarakstei bija leģitīms, viens mērķis, proti, bērna droša nodošana mātei pēc ciemošanās pie tēva. Lietā nodibināts, ka dēls pa brīvdienām ciemojies pie tēva, kuram bija pienākums svētdienas vakarā atvest dēlu uz mātes dzīvesvietu. Tiesai nav pamats neticēt /pers. A/ liecībām par to, ka šī īsziņu sarakste notika apstākļu spiesta. Kā redzams no īsziņām, tās nebija vērstas pret pašu liecinieci /pers. B/, bet tās mērķis bija vienoties – kad, kādā veidā nodot dēlu mātei. No sarakstes izriet, ka /pers. B/ labprātīgi iesaistījusies komunikācijā, jo atbildējusi uz īsziņām. Tiesas ieskatā tad, kad /pers. A/ nav pilnībā paklausījis liecinieces norādījumiem un aizrādījis, ka viņš nevēlas pārkāpt aizliegumu tuvoties liecinieces mājai, viņa to uztvērusi kā konfliktu, tāpēc atgādināja /pers. A/ par aizliegumu jebkurā veidā sazināties ar viņu. Tas, ka lieciniecei /pers. B/ licies, ka /pers. A/ sarakstes laikā mēģinājis izraisīt konfliktu, tiesas ieskatā, vēl nav pamats atzīt, ka /pers. A/ bija iepriekš nodoms ļaunpratīgi pārkāpt tiesas noteikto aizliegumu.

Tas, ka /pers. A/ nevēlējās tuvoties liecinieces mājai, lai nepārkāptu noteikto aizliegumu, pēc tiesas ieskata, liecina par to, ka /pers. A/ nav bijis tiešs nodoms pārkāpt tiesas nolēmumu.

Atzīmējams, ka ar Zemgales rajona tiesas tiesneša 2019.gada 23.septembra lēmumu /pers. A/ tika grozīts apsūdzībā norādītais aizsardzības līdzeklis pret /pers. B/, proti, aizliegums rakstveidā sazināties ar /pers. B/, jo /pers. A/ tika dotas tiesības sazināties ar /pers. B/ rakstveidā ar elektroniskajiem sakaru līdzekļiem par jautājumiem, kas skar bērnu intereses (*lietas 34.-36.lapa*)

Tiesa nepiekrīt valsts apsūdzības viedoklim, ka konkrētajā gadījumā /pers. A/ bija jāizmanto uzraugošās inspektores starpniecība, jo bērna nodošana mātei notika svētdienas vakarā, kad uzraugošais inspektors nepilda savus darba pienākumus.

Ievērojot iepriekš minētos argumentus un apsvērumus, tiesa, pretēji valsts apsūdzības viedoklim, /pers. A/ darbībās nesaskata noziedzīgā nodarījuma sastāvu, proti, noziedzīgā nodarījuma subjektīvo pusi.

Kriminālprocesa likuma 519.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka tiesa taisa attaisnojošu spriedumu, ja apsūdzētā izdarītajā nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva.

[8] Šajā lietā /pers. A/ drošības līdzeklis nav piemērots. Tiesa atzīst, ka nav arī pamats piemērot jebkādu drošības līdzekli.

[9] Ziņas par procesuālajiem izdevumiem, lietiskajiem pierādījumiem lietā iesniegtas nav.

[10] Tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 530.panta ceturto daļu objektīvu iemeslu dēļ (sakarā ar noslodzi) pārcēla pilna nolēmuma pieejamības datumu no 2020.gada 15.septembra uz 30.septembri.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 519., 526. un 529.pantu tiesa

n o s p r i e d a

atzīt /pers. A/ par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 168.[1] panta un attaisnot.

Nepiemērot /pers. A/ – drošības līdzekli.

Pilno spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 10 (desmit) dienu laikā pēc nolēmuma pieejamības dienas, apelācijas sūdzību vai protestu iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Pilna sprieduma pieejamības datums – 2020.gada 30.septembris.

Tiesnesis Ramiro Grandāns